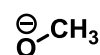
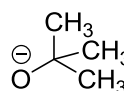
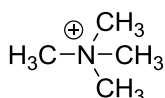
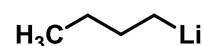
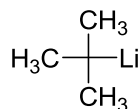
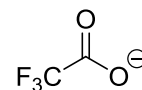
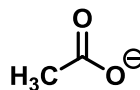
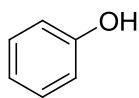
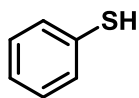
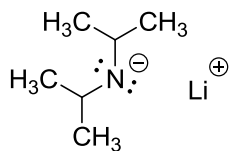
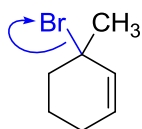

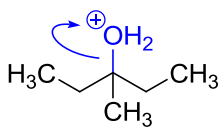
V uvedených dvojicích označte lepší nukleofil:

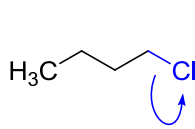
Který z uvedených substrátů je lepší spíše pro S_N1 a který spíše pro S_N2? Označte také odstupující skupiny:

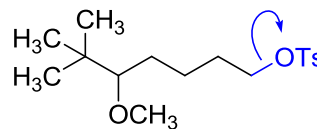
S_N1

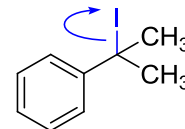
S_N1

S_N2

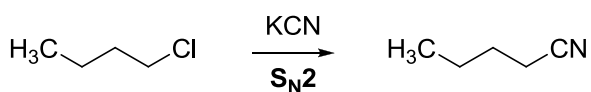

S_N2

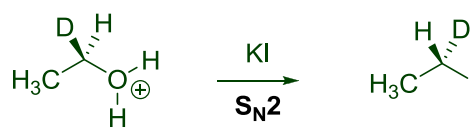
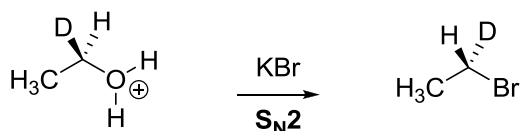

S_N1

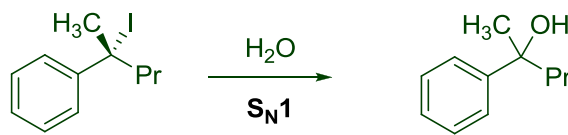
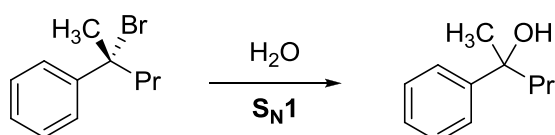
Doplňte produkty, včetně stereochemie (kde to má smysl). Rozhodněte, zda se jedná o S_N1 nebo S_N2 reakci. Vyberte, která z každé dvojice reakcí bude probíhat rychleji.

lepší odstupující skupina

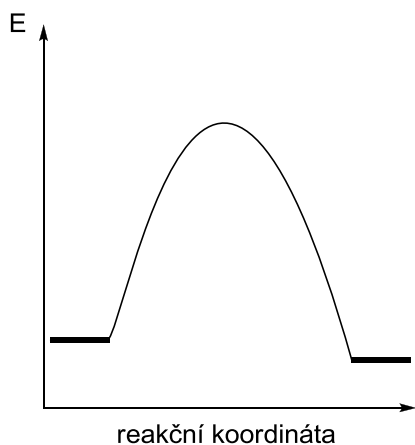

lepší nukleofil

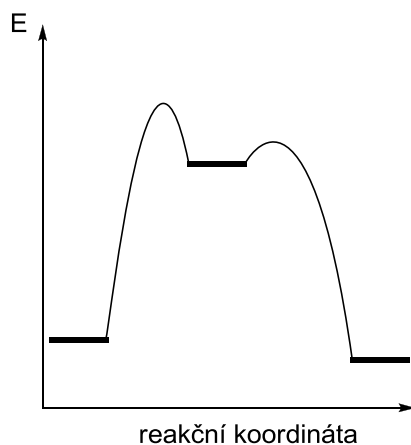
lepší odstupující skupina

Který graf popisuje průběh reakce S_N1 a který S_N2 (popřípadě E1 a E2)?

S_N2

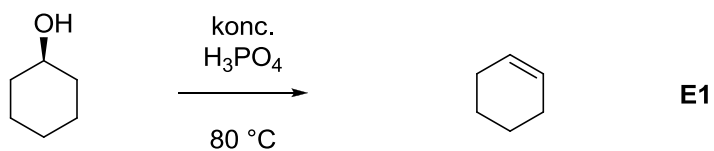
E2

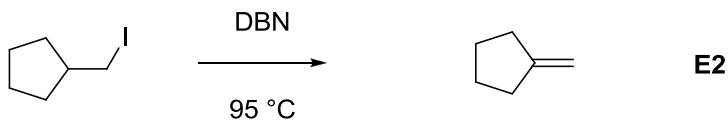
S_N1

E1

Doplňte produkty. Rozhodněte, zda se jedná o E1 nebo E2 reakci.

E1

E2

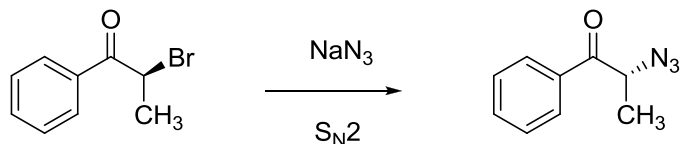
Vysvětlete následující pojmy:

stereospecifická reakce - reakce, jejíž stereochemický výstup je dán konfigurací výchozích látek a mechanismem této reakce.

stereoselektivní reakce - reakce, při níž vzniká přednostně jeden stereoizomer před druhým (dalšími).

regioselektivní reakce - reakce, při níž vznikají nebo zanikají vazby přednostně v jednom místě molekuly před jinými možnými místy.

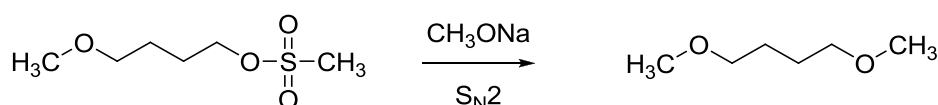
Napište očekávané hlavní produkty reakcí. Kde to má smysl, vyznačte i stereochemii (Může se jednat o S_N i E reakce):

Substrát: 2° dialkylhalogenid, α -poloha vůči karbonylu

Nukleofil/Báze: Azid je výborný nebazický nukleofil.

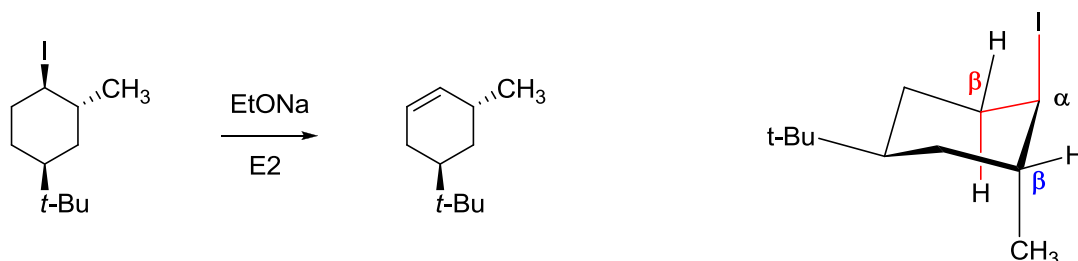
Výsledek: V α -poloze dobře dochází k S_N2 substituci. Máme navíc dobrý nukleofil, tudíž S_N2 bude dominovat. Dochází k inverzi konfigurace.

Substrát: 1° alkylmesylát

Nukleofil/Báze: Methoxid je malý dobrý nukleofil a zároveň malá silná báze.

Výsledek: 1° substrát je velmi reaktivní v S_N2 , tento mechanismus bude převládat.

Substrát: 2° cyklohexylhalogenid

Nukleofil/Báze: Ethoxid je malý dobrý nukleofil a zároveň malá silná báze.

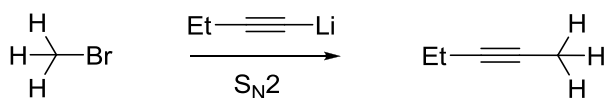
Výsledek: Na 2° substrátu se silnou bází bude převládat E2, která je stereospecifická: Vazby C-H a C-I musí být v antiperiplanárním uspořádání. Báze bude odtrhovat proton z β -polohy označené červeně.

Substrát: 1° objemný alkylhalogenid

Nukleofil/Báze: DBU je poměrně silná a především objemná (tedy nenukleofilní) báze.

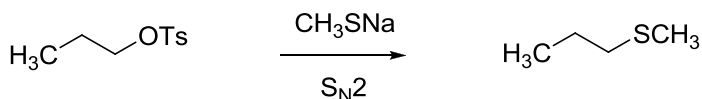
Výsledek: S objemnou bází na 1° objemném substrátu budeme pozorovat eliminaci E2.

Substrát: methylhalogenid

Nukleofil/Báze: Alkynylkovové sloučeniny jsou dobré nukleofily a zároveň silné báze.

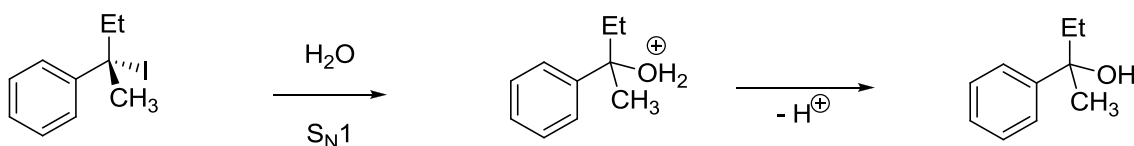
Výsledek: Methylhalogenid nemůže podléhat eliminaci. Je to typický substrát pro S_N2 .

Substrát: 1° alkyltosylát

Nukleofil/Báze: Methanthiolát je vynikající nebazický nukleofil, typický pro S_N2 .

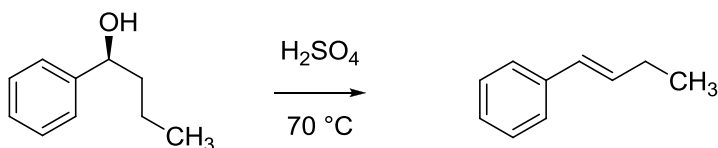
Výsledek: Na 1° substrátu s dobrým nukleofilem bude probíhat S_N2 .

Substrát: 3° dialkylfenylhalogenid

Nukleofil/Báze: slabý nukleofil, slabá báze

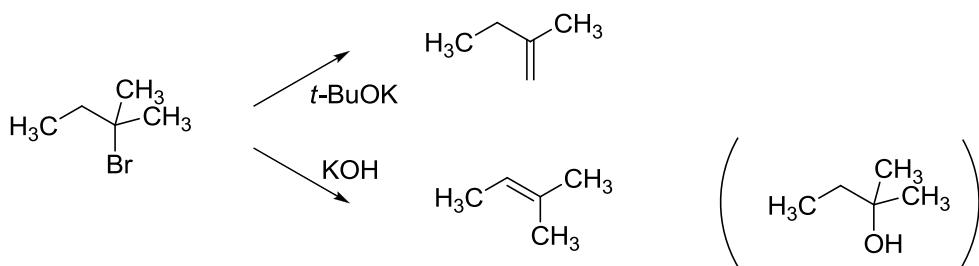
Výsledek: 3° substrát dobře stabilizuje karbokation (tady navíc benzylický). Bez zahřívání bude se slabou bazí probíhat spíše S_N1 . Dochází k racemizaci.

Substrát: 2° alkylfenylalkohol

Nukleofil/Báze: Kyselina sírová je silná kyselina, její konjugovaná báze je pouze slabá báze.

Výsledek: Máme možnost vytvořit sekundární benzylický karbokation. Při zvýšené teplotě a prakticky nepřítomnosti nukleofilu dojde k eliminaci $E1$. Ta je stereoselektivní, vzniká přednostně *E*-alken.

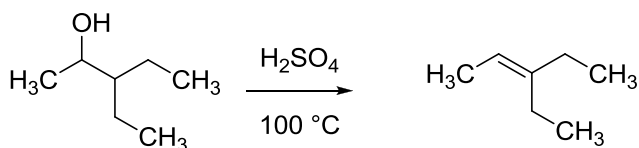

Substrát: 3° trialkylhalogenid

Nukleofil/Báze: Máme dvě silné báze, z nichž jedna je objemná ($t\text{-BuOK}$).

Výsledek: 3° substrát se silnými bázemi upřednostňuje E2 eliminaci. Ta je regiosektivní, s objemnou bází vzniká méně substituovaná dvojná vazba, s malou bází vzniká více substituovaná dvojná vazba.

V reakci s KOH bude výsledek záviset na podmínkách: Pokud bychom použili pouze zředěný hydroxid a při nižší teplotě, může relativně dobře probíhat i $\text{S}_{\text{N}}1$.

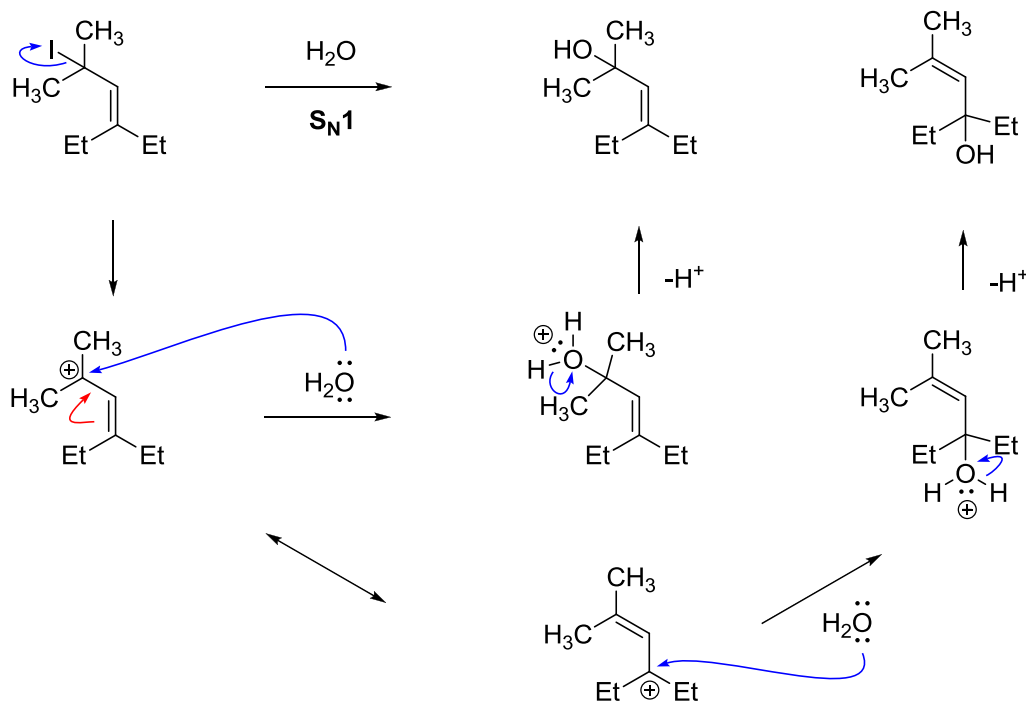

Substrát: 2° dialkylalkohol

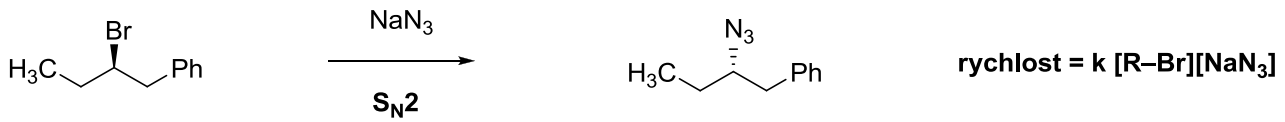
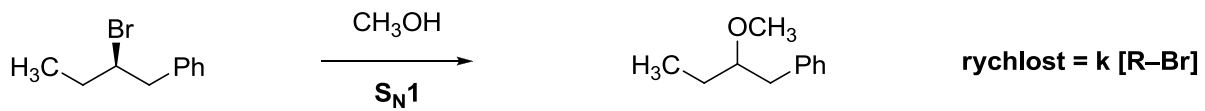
Nukleofil/Báze: Kyselina sírová je silná kyselina, její konjugovaná báze je pouze slabá báze.

Výsledek: Obdobně jako výše, zde bude probíhat E1 eliminace. Ta je regiosektivní, vzniká více substituovaná dvojná vazba.

Napište mechanismus, který vysvětlí tvorbu obou uvedených produktů. O jaký mechanismus se jedná?

Napište rychlostní rovnice uvedených reakcí. Určete také mechanismus:

Doplňte reagenty a určete mechanismus:

